

¹Власюк Роман <https://orcid.org/0000-0002-2154-2816>

²Палічук Юрій. <https://orcid.org/0000-0002-6589-096X>

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

¹Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

²Буковинський державний медичний університет

Annotation. *The article is aimed at highlighting the activities of Olympic education and their impact on the formation of patriotic education of the younger generation. Olympic education is considered as part of general education, which is one of the effective means of promoting Olympic ideals, disseminating knowledge about the Olympic movement, its history and modernity. The main directions of its work in general education and special education are outlined. It is determined that the projects implemented by the IOC contribute to the formation of humanistic*

ideas in young people and contribute to the patriotic education of young people.

Keywords: *Olympic education, youth, patriotic education, Olympism, projects.*

Актуальність теми дослідження. Освіта, як надбання людства є необхідною складовою його розвитку, запорукою майбутнього України.

У Законі України про освіту, зокрема, у Статті 3 зазначається, що: " Кожен має право на якісну та доступну освіту" [6]. Важливим аспектом освіти на сучасному етапі є гармонійний розвиток особистості, формування здорового підростаючого покоління, а також гуманістичне виховання молоді шляхом формування у них ідей патріотизму, що особливо є важливим сьогодні в умовах війни в Україні. Про це йдеться і у Статті 6 Закону України про освіту, де говориться, що одним із напрямків освіти є: "... виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій" [6]. Саме таким вимогам і відповідає олімпійська освіта, яка є одним із дієвих засобів пропаганди олімпійських ідеалів, поширення знань про олімпійський рух його історію та сучасність.

Аналіз літературних джерел. Науковці у своїх працях звертають увагу на різні засоби та форми щодо реалізації умов патріотичного виховання підростаючого покоління. Так зокрема хочемо відмітити ефективність реалізації даного питання засобами єдиноборств [4; 8]. У своєму дослідженні О. Отравенко вбачає прищеплення ідей патріотизму шляхом залучення молоді до занять бойовим хортингом. Науковець зазначає, що "принципи національної гордості, військової підготовки, характеру та майстерності наших предків лягли в основу даного виду спорту" [5, с. 232]. Теоретичні аспекти втілення ідей гуманізму та патріотичного виховання через призму олімпійської освіти висвітлені у працях: М. Булатова [6], Л. Радченко, В. Єрмолової [7], А. Огнистого, К. Огністої, Я. Галана [1], які наголошують, що олімпійська освіта є повноцінною складовою у структурі загальної освіти.

Так у своєму науковому доробку Я. Галан наголошує на патріотичному вихованні як елементі олімпійської освіти. На його думку олімпізм має значний вплив на культуру, тому його називають вагомим чинником формування національно-

патріотичних цінностей, а саме: формування свідомого громадянина, патріота, який усвідомлює свою громадянську позицію у суспільстві, виражає повагу й любов до Вітчизни, її історичного минулого та сьогодення, культури й традицій. Саме завдяки засобам олімпійської освіти сучасне суспільство здатне сформувати патріотичну свідомість дітей [2, с.7].

Мета роботи полягає у висвітленні засобів олімпійської освіти та їх ролі у формуванні патріотичного виховання підростаючого покоління.

Виклад основного матеріалу. Якщо взяти розвиток олімпійської освіти в Україні, то можемо зазначити, що вона його почала з Олімпійської академії України і на даний час зосередила свою діяльність у таких напрямках, як: загальноосвітній, який передбачає поширення олімпійських ідей, цінностей, правових основ, символіку та атрибутику серед різних верств населення та спеціально-освітній, який залучає до реалізації олімпійських засад заклади освіти.

Проведене нами опрацювання літературних джерел та нормативних документів МОК дозволяє виокремити наступні культурно-просвітницькі проекти щодо поширення олімпійської освіти серед молоді: олімпійський урок, олімпійська вікторина, олімпійський день, олімпійський тиждень, олімпійське лелечення, олімпійська книга, олімпійський куточок, олімпійські вітальні: зустрічі з чемпіонами та призерами олімпійських ігор, олімпійський фестиваль та інш.

Поширенням і напевно найдоступнішим і цікавим для дітей засобом олімпійської освіти є "Олімпійський урок". Зазначений захід має різні види та форми: вікторин, диспутів, конференцій, зустрічей з видатними спортсменами або у вигляді естафет, показових виступів спортивних шкіл та секцій. Основною метою є поширення ідей олімпізму, дотримуючись принципу «Фейр Плей».

Інший захід, який став вже традиційним святом спорту де кожен може проявити себе це "Олімпійський день", "Олімпійський тиждень". Ці два заходи мають за мету згуртувати різних людей навколо спорту та здорового способу життя базуючись на таких важливих цінностях, як: взаємоповага, дружба та чесна гра.

Ще один Всеукраїнський спортивно-масовий захід це "Олімпійське лелечення". Основна мета Заходу – виховання учнів на гуманістичних цінностях; формування в них навичок і

культури здорового способу життя, залучення до активних занять фізичною культурою та спортом, підготовка до високопродуктивної праці, виховання почуття патріотизму, дружби та поваги до представників інших держав.

Цікавими для молоді та сприяють їх патріотичному вихованню такі проекти, як: "Свято олімпійського прапора", "OlympicLab". Особливу зацікавленість викликають у дітей такі заходи у поєднанні з козацькими забавами, вікторинами на патріотичну тематику, конкурсами, квестами про що свідчать опитування школярів [8].

Важливим для патріотичного виховання молоді та поширення гуманістичних ідей є поширення олімпійської літератури та атрибутики, шляхом реалізації таких ініціатив є проєкт "Олімпійський куточок", який спонукає освітні заклади створювати місця олімпійської слави, виставки олімпійської літератури, поєднуючи їх з іншими виховними та спортивно-масовими заходами.

Висновок. Хочемо зазначити, що формування національно-патріотичної молоді в олімпійській освіті реалізується через ідеї української ідентичності, національної культури. Створення середовища в якому дотримуються спільних цінностей, підтримують один одного. Отже, можемо зробити висновок, що впровадження різноманітних засобів олімпійської освіти, які містять в собі елементами національно-патріотичного виховання сприятиме формуванню патріотично-зрілого підростаючого покоління.

Список літератури.

1. Галан Я. П., Огнистий А. В., Огниста К. М. Аналіз знань з олімпійської освіти в контексті патріотичного виховання під час проведення заходів для дітей-переселенців. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2023. Вип. 39. С. 23–31. URL: <https://doi.org/10.15330/fcult.39.29-31>.
2. Галан Я. П. Олімпійська освіта в контексті патріотичного виховання дітей : монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 216 с.
3. Галан Я. П., Гакман А. В., Кашура А. В., Байдюк М. Ю. Патріотичне виховання дітей засобами олімпійської освіти в Новій українській школі. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Т. 2. Вип. 30. С. 131–135. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/30-2.26>.

4. Отравенко О. В., Довгань Н. Ю., Діхтяренко З. М., Ганчева В. І. Національно-патріотичне виховання здобувачів освіти засобами бойового хортингу під час воєнного стану. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2023. Вип. 1 (355). С. 136–146. URL: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1\(355\)-136-146](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2023-1(355)-136-146).

5. Отравенко О. В., Радьков В. Є. Формування національно-патріотичних якостей учнів у процесі фізичного виховання засобами Хортингу. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах ступеневої освіти* : зб. наук. пр. за матер. YІ міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава–Лубни, 18–19 квіт. 2024 р. / ред. О. В. Отравенко. Полтава, 2024. С. 231–234. URL: <https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10641>.

6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : станом на 1 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

7. Радченко Л. О., Єрмолова В. М., Кроль І. М. Олімпійська освіта – складова національної системи освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2024. Вип. 12 (185). С. 162–165. URL: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.12\(185\).34](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.12(185).34).

8. Чернецький Т. Д., Єрьоменко Е. А. Впровадження інтерактивних методів військово-патріотичного виховання в роботу з дітьми шкільного гуртка військового хортингу. *Військовий хортинг України*. 2024. Вип. 3. С. 44–62. URL: <https://university-edu.science/handle/123456789/341>.